

Nota van toelichting

Kerkrade, 6 juli 2026

Nummer: 26TI039

Behorend bij ontwerpbesluit nummer: 26Rb061

Commissie: 14 september 2026

- Algemene Zaken en Middelen

Aangeboden door: griffie

Onderwerp

Vaststelling Subsidieregeling politieke partijen Kerkrade 2026

Beslispunten

1. de Subsidieregeling decentrale politieke partijen Kerkrade 2026 vast te stellen overeenkomstig de bij dit voorstel behorende regeling;
2. te bepalen dat deze subsidieregeling de wettelijke grondslag vormt voor subsidieverstrekking aan decentrale politieke partijen als bedoeld in artikel 4:23 van de Algemene wet bestuursrecht;
3. de gemeenteraad aan te wijzen als bevoegd bestuursorgaan voor de uitvoering van de subsidieregeling;
4. de griffier mandaat te verlenen om namens de gemeenteraad:
 - o te beslissen op aanvragen om subsidie;
 - o subsidies te verlenen en vast te stellen;
 - o voorschotten te verlenen;
 - o besluiten te nemen tot wijziging, intrekking of terugvordering van subsidies, voor zover de subsidieregeling daarin voorziet;
 - o alle overige besluiten te nemen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de subsidieregeling;
5. te bepalen dat de griffier bij de uitoefening van dit mandaat rechtstreeks verantwoording aflegt aan de gemeenteraad;

6. de voor de uitvoering benodigde middelen beschikbaar te stellen binnen de gemeentelijke begroting;
7. de subsidieregeling en het mandaatbesluit in werking te laten treden op de dag na bekendmaking.

Samenvatting

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft een Model Subsidieregeling decentrale politieke partijen opgesteld. Doel van deze regeling is het versterken van de lokale democratie door politieke partijen financieel te ondersteunen bij activiteiten die bijdragen aan hun functioneren, zoals scholing, politieke vorming, ledenwerving, communicatie en het voorbereiden van verkiezingsprogramma's.

Aanleiding

Landelijk wordt er al langere tijd gesproken over een subsidie voor lokale politieke partijen. Voordat de landelijke wet ingaat is er een tijdelijke oplossing die lokaal ingevoerd kan worden. De subsidie ondersteunt activiteiten die bijdragen aan goed functionerende lokale politieke partijen en daarmee aan een krachtige gemeenteraad.

Historie

Het betreft een geheel nieuwe regeling. Medio juni heeft de VNG een model gepubliceerd waar gemeenten mee aan de slag kunnen. Zie: <https://vng.nl/nieuws/vng-model-subsidieregeling-decentrale-politieke-partijen>.

Voorstel

1. De gemeenteraad is bevoegd de subsidieregeling vast te stellen

De VNG modelverordening gaat uit van de situatie dat de gemeente een Algemene subsidieverordening heeft. De gemeente Kerkrade beschikt niet over een Algemene subsidieverordening maar heeft aparte subsidieverordeningen voor professionele en niet-professionele instellingen. Daardoor ontbreekt een algemene wettelijke grondslag voor subsidieverlening waar deze subsidie voor politieke partijen aangehangen kan worden. Het college kan daarom niet zelfstandig een subsidieregeling voor politieke partijen vaststellen en uitvoeren. Navraag bij de VNG leverde op dat de raad dan de regeling zelf moet vaststellen.

Op grond van artikel 4:23 van de Algemene wet bestuursrecht mogen subsidies uitsluitend worden verstrekt op basis van een wettelijk voorschrift.

Door deze subsidieregeling vast te stellen creëert de gemeenteraad deze geldige grondslag.

2. VNG-model

Dit voorstel volgt zoveel als mogelijk het VNG model. De verwachting is dat er over een tot enkele jaren een landelijke regeling is waardoor een sterk afwijkende regeling dan voor problemen kan zorgen. Nu al zoveel mogelijk handelen op basis van het model vergroot de kans dat partijen straks niet verrast worden door andere regels en eisen.

Het staat de gemeenteraad ook vrij om dus andere keuzes te maken en geen of een andere regeling vast te stellen.

De VNG schrijft over de stand van zaken in de aanbestedingsbrief van de modelverordening:

‘De minister van BZK heeft recent laten weten (Kamerstuk 36742, nr 14) dat de verwachting is dat de Wpp op 1 januari 2028 in werking treedt. De minister wil de ervaringen met deze tijdelijke regeling monitoren en betrekken bij de begroting van 2027. Er is immers alleen geld vrij gemaakt voor 2026. Of dit in 2027 weer gebeurt, en op welke manier, is momenteel onduidelijk.’

De lokale regeling is dus een tijdelijke regeling. Om deze in Kerkrade te kunnen uitvoeren is er een afwijking nodig van het VNG model voor wat betreft de vaststelling en uitvoering. De vaststelling is onder punt 1 al toegelicht.

Voor de uitvoering is voorgesteld om dit bij de griffie te beleggen uit praktisch oogpunt en het tijdelijke karakter van de regeling. De griffie is nu al het directe aanspreekpunt voor raadsleden maar ook voor de fracties en partijen. Dat is een makkelijke en bekende route voor partijen. Een nieuw aanvraagroute bij een van de andere afdelingen van de gemeente creëren is omslachtig voor deze tijdelijke subsidie.

Kanttekening

Partijen kunnen gebruik maken van de subsidie maar daar zitten wel voorwaarden aan, zie daarvoor de regeling. Verder wordt voorgesteld om de uitvoering op grond van hoofdstuk 10 van de Algemene wet bestuursrecht in mandaat op te dragen aan de griffier. Besluiten worden genomen namens de gemeenteraad. Hiermee blijft de politieke verantwoordelijkheid bij de gemeenteraad, terwijl de uitvoering efficiënt en los van raadsbesluiten per subsidie per politieke partij kan plaatsvinden.

Financiën

De subsidies worden gedekt uit het daarvoor al door het Rijk beschikbaar gestelde budget. De uitvoering vindt plaats door de griffie.

Subsidiebedrag per zetel: 634 euro Bron: VNG implementatiehandleiding p. 9 en verder

Maatschappelijke betrokkenheid

Het is een subsidieregeling direct gericht op de politieke partijen met een model kader vanuit de VNG. Er zijn daarom geen acties opgezet in het kader van burgerparticipatie of adviezen aangevraagd bij adviesraden.

Vervolg

Na positieve besluitvorming door de gemeenteraad kunnen politieke partijen een verzoek indienen. De griffier behandelt de subsidieaanvragen, neemt de besluiten namens de gemeenteraad en ziet toe op de naleving van de subsidieregeling. Jaarlijks rapporteert de griffier aan de gemeenteraad over de uitvoering van de regeling.

Evaluatie

De VNG schrijft hierover: *‘we beschouwen deze tijdelijke subsidieregeling als een pilot waarbij nagegaan kan worden of de Wpp uitvoerbaar is, vooral voor de decentrale*

partijen. Maar ook de ervaringen van gemeenten zijn waardevol voor de in te stellen Nederlandse autoriteit politieke partijen, die in de toekomst de subsidie gaat verstrekken.'

De gemeente zal dan ook actief meewerken aan landelijke evaluatie initiatieven. Ook lokaal zullen we na afronding van een volledig jaar de regeling evalueren.

Bijlagen

1. Subsidieregeling politieke partijen gemeente Kerkrade 2026 inclusief toelichting
2. Aanvraagformulier subsidie politieke partij Kerkrade

